

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας

Τάξεως για τα σχέδια νόμου του επισυνημμένου παραρτήματος

Παρόντες:

Νίκος Τορναρίτης, πρόεδρος

Κωστής Ευσταθίου

Φωτεινή Τσιρίδου

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Μη μέλη της επιτροπής:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Ειρήνη Χαραλαμπίδου

Πανίκος Λεωνίδου

Αλεξάνδρα Ατταλίδου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως μελέτησε τα σχέδια νόμου του επισυνημμένου παραρτήματος σε πέντε συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 6 Οκτωβρίου, την 1^η και στις 8 Δεκεμβρίου 2021 και στις 10 και 12 Ιανουαρίου 2022. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και εκπρόσωποι του ίδιου υπουργείου, της Αστυνομίας Κύπρου, του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, του Μη Κερδοσκοπικού Οργανισμού «Cyprus Integrity Forum», του ΚΕΒΕ, της Παγκύπριας Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΑΣΥΔΥ), της Ανεξάρτητης Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου (ΑΣΔΥΚ), της Παγκύπριας Συντεχνίας Ισότητα και των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης των σχεδίων νόμου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της επιτροπής Νίκος Γεωργίου, Άριστος Δαμιανού, Γιώργος Κουκουμάς και Σωτήρης Ιωάννου.

Σκοπός της υπ' αριθμόν 1 πρότασης νόμου, που κατατέθηκε από την κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις,

είναι η θέσπιση νομοθεσίας για την προστασία πολιτών οι οποίοι κατέχουν πληροφορίες κακών πρακτικών ή φαινομένων διαφθοράς στον χώρο εργασίας τους και αποφεύγουν να δώσουν τις πληροφορίες αυτές σε θεσμικά όργανα, φοβούμενοι δυσμενείς συνέπειες για τους ίδιους, με στόχο την ενθάρρυνση της αποκάλυψης πληροφοριών προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος.

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες της πρότασης νόμου προβλέπονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Καθορισμός του τρόπου αποκάλυψης πληροφοριών που τυγχάνουν προστασίας δυνάμει των προνοιών αυτής, καθώς και προϋποθέσεων υπό τις οποίες παρέχεται προστασία και των προσώπων στα οποία δυνατόν να γίνονται οι εν λόγω αποκαλύψεις.
2. Παροχή δικαιωμάτων στους πληροφοριοδότες σε σχέση με προστασία από δυσμενή διάκριση, μονομερή βλαπτική μεταβολή των συνθηκών εργασίας τους, παρενόχληση ή δυσμενή μεταχείρισή τους μέσω της ποινικοποίησης των πράξεων αυτών.
3. Παροχή δικαστικής προστασίας στους πληροφοριοδότες αφενός με την ποινικοποίηση των πιο πάνω αναφερόμενων πράξεων και αφετέρου με την παροχή δικαιώματος προσφυγής στο αρμόδιο δικαστήριο.
4. Παροχή εξωδικαστικής προστασίας στους πληροφοριοδότες μέσω της δημιουργίας του θεσμού του Αρχιεπιθεωρητή και των Επιθεωρητών, οι οποίοι έχουν αρμοδιότητα να διασφαλίζουν την ορθή εφαρμογή των προνοιών της πρότασης νόμου και στους οποίους δύναται ο πληροφοριοδότης να υποβάλει καταγγελία.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 2 νομοσχεδίου είναι η θέσπιση συμπληρωματικών μέτρων προστασίας προσώπου που καταγγέλλει πράξεις διαφθοράς τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, καθώς και μέτρων επιείκειας για πρόσωπο το οποίο εμπλέκεται στις

εν λόγω πράξεις και συνεργάζεται πλήρως με τις αρχές για την πλήρη αποκάλυψη και δίωξη όλων των υπαιτίων πράξεων διαφθοράς.

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες του νομοσχεδίου προβλέπονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Παροχή προστασίας σε πρόσωπο το οποίο παρέχει στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή στην κατά περίπτωση αρμόδια αρχή πληροφορίες που καλόπιστα και εύλογα πιστεύει ότι τείνουν να αποκαλύψουν ότι διεπράχθη, διαπράττεται ή πρόκειται να διαπραχθεί αδίκημα διαφθοράς ή άλλη πράξη εν δυνάμει διαφθοράς, χωρίς το εν λόγω πρόσωπο να εμπλέκεται καθ' οιονδήποτε τρόπο στις εν λόγω πράξεις.
2. Προστασία της ταυτότητας προσώπου που παρέχει πληροφορίες όπως αναφέρεται πιο πάνω μέσω της επιβολής υποχρέωσης μη δημοσίευσης ή αποκάλυψης της ταυτότητας του εν λόγω προσώπου και της ποινικοποίησης της παράβασης της υποχρέωσης αυτής.
3. Θέσπιση μέτρων επιείκειας, σε περίπτωση που πρόσωπο το οποίο διέπραξε ή συμμετείχε σε αδίκημα διαφθοράς συνεργαστεί με τις αρχές.

Σκοπός της υπ' αριθμόν 3 πρότασης νόμου, που κατατέθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών και την κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, είναι η θέσπιση νομοθεσίας για την καθίδρυση ενός αποτελεσματικού πλαισίου ειδικής έννομης προστασίας εκείνων των εργοδοτούμενων στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα οι οποίοι προβαίνουν σε αποκάλυψη πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν στην κατοχή τους ή υπέπεσαν, αντιστοίχως, στην αντίληψή τους εντός του εργασιακού τους χώρου για τα οποία έχουν την εύλογη πεποίθηση ότι είναι αληθή και σχετίζονται με πράξεις διαφθοράς, πράξεις εν δυνάμει διαφθοράς ή παραβάσεις του ενωσιακού δικαίου.

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες της πρότασης νόμου προβλέπονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Εναρμόνιση της Κυπριακής Δημοκρατίας με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία 2019/1937/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης».
2. Καθίδρυση εξωτερικού διαύλου αναφοράς, ο οποίος θα λειτουργεί στο Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και θα στελεχώνεται από λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, στον οποίο ο εργοδοτούμενος θα υποβάλλει αναφορά απ' ευθείας ή/και υπό όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην πρόταση νόμου.
3. Θέσπιση διαδικασίας δημόσιας αποκάλυψης στοιχείων και πληροφοριών στο ευρύ κοινό μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης ή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή και προφορικά σε καθοριζόμενα πρόσωπα.
4. Θεσμοθέτηση δυνατότητας εργοδοτούμενου να υποβάλλει αναφορά για άλλες πράξεις ή παραλείψεις ενός ευρέος φάσματος προσώπων εντός του εργασιακού πλαισίου που, κατόπιν δέουσας έρευνας, δυνατόν να καταλήξουν σε στοιχειοθέτηση αδικήματος διαφθοράς.
5. Παροχή ισχυρής προστασίας σε εργοδοτούμενο ο οποίος ενεργεί καλόπιστα και με την εύλογη πεποίθηση ότι τα στοιχεία και οι πληροφορίες που αναφέρει είναι αληθή με απαλλαγή του από πειθαρχική, αστική και ποινική ευθύνη.
6. Θέσπιση πειθαρχικού και ποινικού αδικήματος που αφορά στην εκδήλωση αντιποίνων οποιασδήποτε μορφής εκ μέρους του αναφερομένου, άλλου ιεραρχικά ανωτέρου ή πολιτικά εκτεθειμένου προσώπου.

Σκοπός του υπ' αριθμόν 4 νομοσχεδίου είναι η εναρμόνιση της Κυπριακής Δημοκρατίας με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία 2019/1937/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης».

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες του νομοσχεδίου προβλέπονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Καθορισμός του πεδίου εφαρμογής του νομοσχεδίου βάσει του οποίου οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα εφαρμόζονται στον δημόσιο τομέα, περιλαμβανομένων των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης με πέραν των δέκα χιλιάδων κατοίκων ή πέραν των πενήντα εργαζομένων, καθώς και στον ιδιωτικό τομέα σε επιχειρήσεις με πέραν των πενήντα εργαζομένων.
2. Θέσπιση πλαισίου προστασίας των πληροφοριοδοτών οι οποίοι προβαίνουν σε γνωστοποιήσεις που αφορούν παραβάσεις συγκεκριμένων νομοθετικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καθορίζονται στο παράρτημα του νομοσχεδίου.
3. Καθορισμός των προσώπων που δικαιούνται προστασία δυνάμει των προτεινόμενων ρυθμίσεων.
4. Καθορισμός διαδικασιών υποβολής αναφοράς μέσω εσωτερικών ή εξωτερικών διαύλων αναφοράς.
5. Ορισμός ως εξωτερικού διαύλου του Εθνικού Συντονιστικού Φορέα για την Καταπολέμηση της Απάτης κατά των Οικονομικών Συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
6. Καθορισμός μέτρων προστασίας των πληροφοριοδοτών, περιλαμβανομένων μέτρων στήριξης, απαγόρευσης αντιποίνων και μέτρων προστασίας έναντι αντιποίνων, καθώς και μέτρων προστασίας της ταυτότητας των αναφερομένων.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή μελέτησε τα υπό συζήτηση σχέδια νόμου κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής, λόγω της φύσης και της σημασίας αυτών, αφού, όπως επισημάνθηκε γραπτώς στην επιτροπή από την Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, αφενός η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου για την προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβάσεις συγκαταλέγεται στα θέματα που αφορούν στην υλοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Κύπρου και η εκταμίευση κονδυλίου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο

Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προϋποθέτει την ψήφισή του μέχρι το τέλος Ιανουαρίου 2022 και αφετέρου η χρονική δέσμευση για την υιοθέτηση των διατάξεων της Οδηγίας 2016/800 από τα κράτη μέλη ήταν η 17^η Δεκεμβρίου 2021.

Σημειώνεται επίσης ότι τα σχέδια νόμου εξετάστηκαν από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών κατά την παρελθούσα Βουλευτική Περίοδο.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κατά την παρούσα Βουλευτική Περίοδο, αξιοποιώντας την ενδελεχή εξέταση των σχεδίων νόμου από την αντίστοιχη επιτροπή κατά την παρελθούσα Βουλευτική Περίοδο και λαμβάνοντας υπόψη τη συνάφεια των προνοιών τους, έκρινε σκόπιμο να προχωρήσει με την εξέταση ενοποιημένου κειμένου αυτών. Ως εκ τούτου, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις και τις εισηγήσεις οι οποίες υποβλήθηκαν από μέλη της τότε επιτροπής και τους εμπλεκόμενους φορείς που παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της, συνέταξε και υπέβαλε στην επιτροπή ενοποιημένο κείμενο των σχεδίων νόμου.

Στο ενοποιημένο κείμενο των σχεδίων νόμου προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Παροχή προστασίας σε πρόσωπα που υποβάλλουν αναφορά σε σχέση με:
 - α. συγκεκριμένες παραβάσεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες καθορίζονται ρητά,
 - β. πράξεις ή παραλείψεις που σχετίζονται με διάπραξη ή πιθανή διάπραξη ποινικού αδικήματος ή με μη συμμόρφωση προσώπου προς νόμιμη υποχρέωσή του,
 - γ. παραβάσεις που θέτουν ή πιθανόν να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια ή την υγεία οποιουδήποτε προσώπου,
 - δ. παραβάσεις που προκαλούν ή πιθανόν να προκαλέσουν ζημιά στο περιβάλλον.

2. Καθορισμός των προσώπων που δικαιούνται προστασία στα οποία περιλαμβάνονται τα ακόλουθα πρόσωπα:

- α. Πρόσωπα που αναφέρουν παραβάσεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
- i. τα οποία εργάζονται στον ιδιωτικό ή στον δημόσιο τομέα και κατέχουν πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εργασιακό πλαίσιο,
 - ii. τα οποία αναφέρουν ή αποκαλύπτουν δημόσια πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις που έχουν περιέλθει στην κατοχή τους στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης η οποία έχει λήξει,
 - iii. των οποίων η εργασιακή σχέση δεν έχει ακόμα αρχίσει, σε περίπτωση που πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν περιέλθει στην κατοχή τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πρόσληψης ή σε άλλο στάδιο διαπραγμάτευσης πριν από τη σύναψη σύμβασης ή την έναρξη της εργοδότησης.
- β. Πρόσωπα που αναφέρουν παραβάσεις του εθνικού δικαίου:
- i. τα οποία έχουν την ιδιότητα του «εργοδοτούμενου» ή του «αυτοτελώς εργαζομένου», όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στον προτεινόμενο νόμο,
 - ii. τα οποία αναφέρουν ή αποκαλύπτουν δημόσια πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης η οποία έχει λήξει,
 - iii. των οποίων η εργασιακή σχέση δεν έχει ακόμα αρχίσει, σε περίπτωση που πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις έχουν περιέλθει στην κατοχή τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πρόσληψης ή σε άλλο στάδιο διαπραγμάτευσης πριν από τη σύναψη σύμβασης ή την έναρξη της εργοδότησης.

- γ. Τρίτα πρόσωπα που συνδέονται με τα ως άνω αναφερόμενα πρόσωπα και ενδεχομένως να υποστούν αντίποινα σε εργασιακό πλαίσιο.
 - δ. Νομικά πρόσωπα τα οποία ανήκουν στα ως άνω αναφερόμενα πρόσωπα ή για τα οποία εργάζονται ή συνδέονται με εργασιακή σχέση τα ως άνω αναφερόμενα πρόσωπα.
3. Καθορισμός προϋποθέσεων για την προστασία των προσώπων που προβαίνουν σε αναφορά.
 4. Επιβολή υποχρέωσης στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού και δημόσιου τομέα να καθορίσουν διαύλους και διαδικασίες για εσωτερική αναφορά παραβάσεων.
 5. Θέσπιση διαδικασιών για υποβολή αναφοράς μέσω εσωτερικών διαύλων αναφοράς.
 6. Επιβολή υποχρέωσης στις αρμόδιες αρχές να καθορίσουν ανεξάρτητους και αυτόνομους εξωτερικούς διαύλους για την παραλαβή και τη διαχείριση πληροφοριών σχετικά με παραβάσεις, καθώς και υποχρέωσης να διαχειρίζονται και να εξετάζουν τέτοιες πληροφορίες.
 7. Παροχή προστασίας σε πρόσωπο το οποίο προβαίνει σε δημόσια αποκάλυψη παραβάσεων υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις.
 8. Επιβολή υποχρέωσης εμπιστευτικότητας όσον αφορά την ταυτότητα του αναφέροντος, περιλαμβανομένης κάθε πληροφορίας από την οποία μπορεί να συναχθεί άμεσα ή έμμεσα η ταυτότητα του αναφέροντος.
 9. Θέσπιση μέτρων προστασίας του αναφέροντος από οποιαδήποτε αντίποινα εναντίον του, καθώς και μέτρων στήριξης αυτού.
 10. Καθορισμός των δικαστηρίων που θα είναι αρμόδια για την εκδίκαση των εργατικών διαφορών και λοιπών διαφορών ιδιωτικού δικαίου που δυνατόν να αναφύονται εξ αφορμής της εφαρμογής των προνοιών του προτεινόμενου νόμου.

11. Καθορισμός των κυρώσεων και αποζημιώσεων που δυνατόν να επιβληθούν από το αρμόδιο δικαστήριο.
12. Θέσπιση των ποινικών αδικημάτων της παρεμπόδισης υποβολής αναφοράς, της διενέργειας αντιποίνων σε βάρος αναφέροντος, της κίνησης καταχρηστικών διαδικασιών κατά αναφέροντος, της παράβασης της υποχρέωσης τήρησης του εμπιστευτικού χαρακτήρα της ταυτότητας του αναφέροντος και της υποβολής ψευδών αναφορών ή ψευδών δημόσιων αποκαλύψεων.

Στο πλαίσιο της συζήτησης που διεξήχθη επί των προνοιών του ενοποιημένου κειμένου των σχεδίων νόμου την επιτροπή απασχόλησαν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Η ευρύτητα του ορισμού του όρου «αρμόδια αρχή».

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, οι αρμόδιες αρχές υπέχουν υποχρέωση να καθορίσουν ανεξάρτητους και αυτόνομους εξωτερικούς διαύλους για την παραλαβή και διαχείριση πληροφοριών σχετικά με παραβάσεις, ενώ στις εν λόγω αρχές παρέχονται εξουσίες και αρμοδιότητες για τη διερεύνηση και διαχείριση αναφορών που υποβάλλονται μέσω των εξωτερικών διαύλων. Ως «αρμόδια αρχή» ορίζεται κάθε υπηρεσία, αρχή, οργανισμός, υπουργός, υφυπουργός, τμήμα, συμβούλιο και έφορος που, βάσει του ενωσιακού ή εθνικού δικαίου, παραλαμβάνει αναφορές στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ή έχει υπό την ευθύνη του την εποπτεία ή/και διερεύνηση πράξεων οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου νόμου, καθώς και οποιαδήποτε άλλη αρχή, υπηρεσία ή οργανισμός ορίζεται με διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου.

Ειδικότερα, μέλη της επιτροπής εξέφρασαν προβληματισμό όσον αφορά την ορθή και πλήρη πληροφόρηση των πολιτών, αφού η ασάφεια του εν λόγω ορισμού δυνατόν να αποτελέσει πρόσκομμα στην υποβολή αναφορών από πολίτες.

Αναφορικά με το ζήτημα αυτό, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως επισήμαναν στην επιτροπή ότι το πεδίο εφαρμογής της υπό

εναρμόνιση Οδηγίας είναι τόσο ευρύ, ώστε να μην καθίσταται δυνατό να καθοριστεί μόνο μία αρχή ως αρμόδια για τη διαχείριση των αναφορών.

2. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης οι οποίες έχουν λιγότερους από δέκα χιλιάδες κατοίκους ή λιγότερους από πενήντα εργαζομένους.

Συναφώς, μέλη της επιτροπής εισηγήθηκαν είτε να απαλειφθεί η εν λόγω εξαίρεση, ώστε η ως άνω αναφερόμενη υποχρέωση να επιβάλλεται σε όλες τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, είτε να περιοριστεί, μειώνοντας τον αριθμό των κατοίκων σε πέντε χιλιάδες και τον αριθμό των εργαζομένων σε είκοσι πέντε, ώστε η σχετική υποχρέωση να επιβάλλεται σε μεγαλύτερο αριθμό αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Η παροχή δυνατότητας σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού τομέα με 50 έως 249 εργαζομένους να έχουν κοινούς εσωτερικούς διαύλους για την παραλαβή και διερεύνηση αναφορών.

Ειδικότερα την επιτροπή απασχόλησε η πρακτική εφαρμογή της ρύθμισης αυτής, αφού, όπως αναφέρθηκε ενδεικτικά, πιθανόν η αναφορά να περιλαμβάνει εμπιστευτικές πληροφορίες.

4. Η εξαίρεση των νομικών προσώπων του ιδιωτικού τομέα που έχουν λιγότερους των πενήντα εργαζομένων από την υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς.

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα με λιγότερους από πενήντα εργαζομένους δεν υποχρεούνται να καθιερώσουν διαύλους αναφοράς, αλλά ενθαρρύνονται να ορίζουν κατάλληλα πρόσωπα ή υπηρεσίες, σύμφωνα με τις δυνατότητες και τη διάρθρωσή τους, να παραλαμβάνουν και να παρακολουθούν αναφορές.

Όπως επισημάνθηκε από μέλη της επιτροπής, τέτοιου είδους νομικά πρόσωπα αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των ιδιωτικών επιχειρήσεων και, κατ'

επέκταση, βασικές πρόνοιες του προτεινόμενου νόμου δε θα τύχουν εφαρμογής στο μεγαλύτερο μέρος του ιδιωτικού τομέα.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως τόνισαν ότι, σύμφωνα με τις πρόνοιες του προτεινόμενου νόμου, οι εργαζόμενοι στα εν λόγω νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα θα έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αναφορά σε εξωτερικό δίαυλο που θα καθοριστεί από τις αρμόδιες αρχές και να τύχουν της προβλεπόμενης στον προτεινόμενο νόμο προστασίας.

5. Το ύψος των προβλεπόμενων ποινών που δύναται να επιβληθούν από το δικαστήριο για το ποινικό αδίκημα της υποβολής ψευδούς αναφοράς ή ψευδούς δημόσιας αποκάλυψης.

Σύμφωνα με τη σχετική πρόνοια, πρόσωπο που αποδεικνύεται ότι προέβη εν γνώσει του σε ψευδείς αναφορές ή ψευδείς δημόσιες αποκαλύψεις είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες ευρώ ή και στις δύο αυτές ποινές.

Ειδικότερα, μέλη της επιτροπής εξέφρασαν προβληματισμό για τις προτεινόμενες ποινές χαρακτηρίζοντάς τις ως ιδιαίτερα χαμηλές και εισηγήθηκαν όπως η μέγιστη ποινή φυλάκισης αυξηθεί στα τρία έτη και η μέγιστη χρηματική ποινή στις τριάντα χιλιάδες ευρώ.

Υπό το φως των πιο πάνω, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, προέβη σε αναθεώρηση του ενοποιημένου κειμένου των σχεδίων νόμου, επιφέροντας στις πρόνοιες αυτού τροποποιήσεις στη βάση των εισηγήσεων των μελών της επιτροπής, καθώς και τροποποιήσεις που κρίθηκαν αναγκαίες για σκοπούς πληρέστερης εναρμόνισης με την Οδηγία. Ειδικότερα, στο αναθεωρημένο κείμενο που υποβλήθηκε στην επιτροπή επήλθαν τροποποιήσεις που αφορούν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Εισαγωγή ερμηνείας για τους όρους «αυτοτελώς εργαζόμενος», «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» και «δημόσιος υπάλληλος», ώστε να διευκρινιστεί η έννοια των όρων αυτών.
2. Προσθήκη προνοιών που αφορούν στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
3. Διευκρίνιση ότι, σε περίπτωση που ο αναφέρων υποβάλει αναφορά μέσω εξωτερικού διαύλου ενόσω εκκρεμεί διαδικασία εξέτασης αναφοράς επί του ίδιου θέματος η οποία υποβλήθηκε μέσω εσωτερικού διαύλου, η διαδικασία ενώπιον του εσωτερικού διαύλου θα διακόπτεται.
4. Διαφοροποίηση της πρόνοιας σύμφωνα με την οποία οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης με λιγότερους από δέκα χιλιάδες κατοίκους ή λιγότερους από πενήντα εργαζομένους εξαιρούνται από την υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς, ώστε η εν λόγω εξαίρεση να εφαρμόζεται σε αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης με λιγότερους από πέντε χιλιάδες κατοίκους ή λιγότερους από είκοσι πέντε εργαζομένους .
5. Αύξηση των ποινών που δύναται να επιβάλει το δικαστήριο για τα ποινικά αδικήματα της παρεμπόδισης υποβολής αναφοράς, της διενέργειας αντιποίνων σε βάρος αναφέροντος, της κίνησης καταχρηστικών διαδικασιών κατά αναφέροντος, της παράβασης της υποχρέωσης τήρησης του εμπιστευτικού χαρακτήρα της ταυτότητας του αναφέροντος και της υποβολής ψευδών αναφορών ή ψευδών δημόσιων αποκαλύψεων από ένα έτος φυλάκισης και δέκα χιλιάδες ευρώ χρηματική ποινή σε τρία έτη φυλάκισης και τριάντα χιλιάδες ευρώ χρηματική ποινή.

Επιπροσθέτως, η επιτροπή επέφερε στο αναθεωρημένο ενοποιημένο κείμενο των σχεδίων νόμου εκτεταμένες τροποποιήσεις, με σκοπό τη διασαφήνιση των προνοιών του, καθώς και τη βελτίωσή του από νομοτεχνικής απόψεως.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του ως άνω ενοποιημένου κειμένου των σχεδίων νόμου κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ψήφισης του ενοποιημένου κειμένου των σχεδίων νόμου του επισυνημμένου παραρτήματος, θα τιτλοφορείται ως «Ο περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμος του 2022».

18 Ιανουαρίου 2022

Αρ. Φακ.: 23.02.057.069-2016
23.01.058.092-2017
23.02.062.054-2021
23.01.062.100-2021

NK/NX, XM/NA

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Ο περί Αποκάλυψης Πληροφοριών προς Όφελος του Δημοσίου Συμφέροντος Νόμος του 2016.
2. Ο περί Αναφοράς Πράξεων Διαφθοράς (Συμπληρωματικά Μέτρα Προστασίας και Επιείκειας) Νόμος του 2017.
3. Ο περί της Καθίδρυσης Αποτελεσματικού Πλαισίου Παροχής Ειδικής Έννομης Προστασίας στους Πληροφοριοδότες Δημοσίου Συμφέροντος (Όροι και Προϋποθέσεις) και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021.
4. Ο περί της Προστασίας των Προσώπων που αναφέρουν Παραβιάσεις του Δικαίου της Ένωσης Νόμος του 2021.